

Møre og Romsdal fylke

adresseliste

Deres ref:	Deres dato:	Vår ref:	Vår saksbehandler:	Vår dato:
		FM: 2007/1215/LESA/433.4	Leif Magnus Sættem, 71258857	29.11.2007

Anadrome laksefisk i vassdrag Forslag til forskrift om fiske 2008-2012 - HØRING

Vi viser til oversending fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) 11.10.2007.

Oversendingen innholdt vedlegg med Retningslinjer for regulering av fisket etter anadrome laksefisk i perioden 2008-2012. I retningslinjene fikk fylkesmennene frist til å komme med forslag til ny forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag 2008-2012 innen 1. desember 2007.

Vi har avholdt fem møter med lokal deltagelse i arbeidet med regulering av fiskeforskrifter i vassdrag for nye fem år. Fire av møtene inneholdt invitasjon til alle elveeierlag og ble lagt til ulike deler av fylket; ett på Nordmøre, ett i Romsdal og to på Sunnmøre. Det femte møtet med Regionalt fagråd for fylket ble avholdt på Fylkeshuset i Molde. Motivet for møtene var å komme i dialog og starte den lokale prosessen knyttet til reguleringene. Møtene orienterte om det arbeidet som nå skal gjennomføres og den forventning og det ansvar som ligger inne til deltagelse fra alle parter. Moment som kom fra under møtene er trukket inn i saken.

Innledningsvis vil vi peke på de nasjonale målsettinger som er trukket opp i forbindelse med forvaltning av anadrome bestander. I oversendingsbrevet fra DN kan vi lese:

Regjeringen har som mål å bevare og gjenoppbygge laksebestander av en størrelse og sammensetning som sikrer mangfold innen arten og utnytter dens produksjonsmuligheter. Laksens leveområder skal forvaltes slik at naturens mangfold og produktivitet bevares, og trusselfaktorer skal identifiseres og fjernes. Der dette ikke er mulig, skal trusselfaktorenes virkning på laksebestandenes produksjon, størrelse og sammensetning motvirkes eller oppheves gjennom tiltak. Påvirkninger som truer laksens genetiske mangfold skal reduseres til ikke-skadelig nivå innen 2010.

Den internasjonalt anerkjente føre-vår tilnærmingen i lakseforvaltningen skal legges til grunn av alle involverte sektorer. Ved inngrep og andre påvirkninger er utgangspunktet at den som forvolder skade på ressursen skal gjenopprette eller kompensere for skaden. Innenfor disse rammene skal lakseressursene forvaltes til størst mulig nytte for samfunnet, rettighetshavere og fritidsfiskere.

Forslag til ny forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag i Møre og Romsdal 2008-2012 er vedlagt i notat av 29.11.2007. Notatet inneholder også en orientering om situasjonen for anadrome bestander i Møre og Romsdal. Vi trekker fram fangstutvikling, kategoriplassering, rømt oppdrettsfisk og gytebestandsmål. Forhold rundt dette danner vårt fundament og våre argument i forslaget til den nye forskriften.

Vårt forslag til ny forskrift inneholder i hovedsak:

- generell fisketid fra og med 15.06 til og med 31.08
- unntak for noen vassdrag (gyrovassdrag, Eira/Aura, Surna, Smøla)
- redskapsbruk følger nasjonale forskrifter
- fangstavgrensing
- fiske etter rømt oppdrettsfisk
- nasjonale laksevassdrag og gytebestandsmål
- selvpålagte avgrensninger og restriksjoner

Vi viser videre til våre brev til DN av 04.09.2007 og 15.11.2007 knyttet til prosessen rundt reguleringer av fiske etter anadrome laksfisk. Disse og annet relevant fagstoff i aktuelle sak kan leses på vår internettside <http://fylkesmannen.no>.

Vi ber med dette om synspunkter til vedlagte forslag til ny forskrift.

Høringsfristen er satt til 15. januar 2008.

Med hilsen

Trond Haukebø
Seksjonssjef

Leif Magnus Sættem
Rådgiver

Vedlegg: notat av 29.11.2007

NOTAT 29.11.2007

Forslag til ny forskrift 2008-2012
Bestandssituasjonen i Møre og Romsdal

**FORSLAG TIL
FORSKRIFT OM FISKE ETTER ANADROME LAKSEFISK I VASSDRAG
I MØRE OG ROMSDAL 2008-2012**

Med hjemmel i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., § 33, jfr. kgl.res. av 27. november 1992 om åpning av fisket etter anadrome laksefisk og delegasjon til Fylkesmannen av 24. februar 1993, har Møre og Romsdal fylke den xx. februar 2008 fastsatt følgende forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag i Møre og Romsdal.

§ 1 Fisketider

I vassdrag i Møre og Romsdal er det tillatt å fiske anadrome laksefisk i følgende tidsrom (f.o.m. – t.o.m.):

• Eira/Eikesdalsvatnet/Aura	Nesset kommune	08.06. – 08.09.
• Driva	Sunndal kommune	01.06. – 31.08.
• Litledalselva	Sunndal kommune	01.06. – 15.09.
• Usma	Sunndal kommune	01.06. – 31.08.
• Surna	Surnadal kommune	01.06. – 31.08.
• Rauma	Rauma kommune	01.06. – 31.08.
• Istra	Rauma kommune	01.06. – 31.08.
• Innfjordelva	Rauma kommune	01.06. – 31.08.
• Henselva (Isa/Glutra)	Rauma kommune	01.06. – 31.08.
• Batnfjordelva	Gjemnes kommune	01.06. – 31.08.
• Smøla		01.01. – 15.09. og 01.11. – 31.12.
• i alle øvrige vassdrag i fylket		15.06. – 31.08.

§ 2 Redskapsbruk

Som agn er det bare tillatt å bruke mark, sluk, spinner, wobbler og flue.

Ved fiske fra land er det tillatt å benytte en stang eller ett håndsnøre pr. person. Det er bare tillatt med inntil to agn pr. stang eller håndsnøre. Ved fiske fra båt er det tillatt å benytte to redskaper (stang eller håndsnøre) pr. båt. Det er kun tillatt med ett agn pr. stang eller håndsnøre

Avstanden mellom krokstammen og krokspissen skal ikke være større enn 13 mm, for enkeltkrok ikke større enn 15 mm. Stang og håndsnøre skal ikke forlates under fiske. Det er forbudt å bruke stang eller håndsnøre på en slik måte at fisken sannsynligvis vil krøkes.

§ 3 Minstemål og fangstavgrensing

Det er bare tillatt å fange anadrome laksefisk som er minst 35 centimeter.

I *Driva* i Sunndal kommune er det forbudt å fiske med mark i august.

I vassdrag hvor det er gjennomført flertallsvedtak, kan den lokale fiskeforvaltningen fastsette egne døgnavoter for laks.

I *Surna* i Surnadal kommune gjelder følgende kvote pr. fisker: 1 laks pr. døgn, 2 pr. uke og 3 pr. sesong.

I *Driva* gjelder en døgnavote på 3 sjøørret pr. fisker. Laks er ikke inkludert i kvotereguleringen, men når 3 sjøørret er tatt skal alt fiske opphøre.

I øvrige vassdrag gjelder en døgnavote pr. fisker på 1 laks og 2 sjøørret gjennom hele sesongen. Det gjelder likevel ingen døgnavote for laks i gyrovassdrag. Heller ikke for fiske etter rømt oppdrettsfisk, se § 4.

§ 4 Fiske etter rømt oppdrettsfisk

I vassdrag med stort innslag av rømt oppdrettsfisk kan Møre og Romsdal fylke (MR fylke) tillate fiske utover ordinær fisketid. MR fylke bestemmer hvilke elvestrekninger fisket skal omfatte, tidsrommet for fisket og hvilke redskap som skal benyttes.

§ 5 Gytebestandsmål

I vassdrag med fastsatte gytebestandsmål, spesielt nasjonale laksevassdrag uten lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* (*Surna*, *Ørstaelva*), skal den lokale forvaltningen innen utgangen av juli foreta en bestandsvurdering med sikte på å sette inn ekstraordinære tiltak dersom det er fare for at gytebestandsmålet ikke nåes.

§ 6 Desinfeksjonsrutiner

I vassdrag infisert av lakseparasitten *G. salaris* kan fiske stoppes på kort varsel dersom desinfeksjonsrutiner pålagt av Statens dyrehelsetilsyn ikke blir fulgt opp.

§ 7 Dispensasjoner

Møre og Romsdal fylke kan i spesielle tilfelle avvike fra bestemmelsene i denne forskriften. Dette gjelder fisketider, redskapsbruk, fangstkvoter og annet dersom det oppstår forhold som tilsier at beskatningen er uforsvarlig i henhold til gytebestandsmålet.

§ 8 Straffebestemmelser

Brudd på disse forskriftene er straffbart, jf. lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., § 49. Lokale fiskeregler fastsatt i henhold til flertallsvedtak er å betrakte som offentlig forskrift.

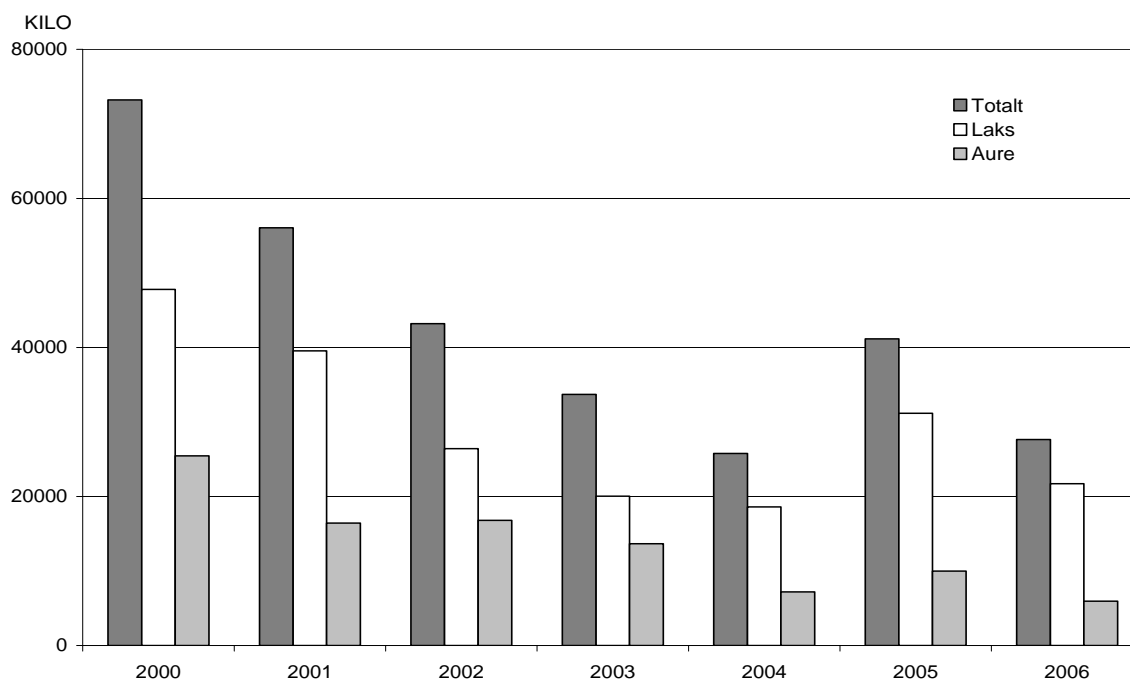
§ 9 Ikrafttreden

Forskrifta trer i kraft straks. Samtidig blir forskrift av 25. februar 2003 om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag i Møre og Romsdal, opphevet.

Bestandssituasjonen i Møre og Romsdal

Fangststatistikk er et viktig bestandsbarometer og forteller om utvikling og trender over år. I den sammenheng viser innrapportert fangst av anadrom fisk i Møre og Romsdal en sterk negativ trend (figur 1). Året 2000 var positivt sammenlignet med årene tidligere. Etter 2000 har fangstmengdene avtatt. For 2006 var mengden innrapportert anadrom fisk under det halve sammenlignet med fangsten i 2000. Ut fra foreløpige rapporter om fangsten siste sesong (2007) tyder alt på at den negative utviklingen holder frem og er forsterket.

Også i tidligere perioder har innrapportert fangst vist store svingninger. Det kan vises til perioder med lave fangster som igjen har tatt seg opp etter noen år. Fra mange hold er det imidlertid gitt uttrykk for at den lavkonjunkturen vi nå er inne i skiller seg fra tidligere "down-perioder" mange forhold tatt i betraktning. Situasjonen nå påkaller en forvaltningsmessig respons i retning av å avgrense beskatningen av de ville anadrome bestander (føre-vår tilnærming). Vi viser til retningslinjer og forslag til virkemidler fra DN i arbeidet med regulering av fiske anadrome laksefisk både i sjø og elv.

Figur 1. Innrapportert elvefangst av laks og sjøørret i Møre og Romsdal 2000-2006.

Kategori plasseringen, som beskriver tilstanden i bestanden, viser at langt de fleste anadrome bestander i Møre og Romsdal er vurdert til kategori 5a (tabell 1). Denne kategorien beskriver vassdrag med spesielt hensynskrevende bestander. Av 62 kategoriserte laksebestander i vårt fylke er 61 % i denne kategori. Felles for disse bestandene er at de kan havne i lavere, i betydningen mere utsatt, kategori hvis det ikke tas spesielle hensyn. Beskatningen må tilpasses slik at dette ikke skjer.

Tabell 1. Antall bestander og type kategori av laks og sjøørret i Møre og Romsdal pr. 2007.

	sum	kategori							
		2	3a	3b	4a	4b	5a	5b	X
Laks	62	9			7		38	8	
Sjøørret	221		1		7		195	10	7

2 truet bestand, 3a sårbar bestand – nær truet, 3b sårbar bestand – opprettholdes ved tiltak, 4a redusert bestand – redusert ungfiskproduksjon
 4b redusert bestand – kun redusert voksenalbestand, 5a moderat eller lite påvirket bestand - spesielt hensynskrevende
 5b moderat eller lite påvirket bestand - ikke spesielt hensynskrevende, X usikker kategoriplassering

I en geografisk fordeling av utsatte bestander i betydningen sårbare, reduserte og spesielt hensynskrevende, fordeler de seg de i ulike delene av fylket som følger:

- Nordmøre fjordlandskap ----- 10 laks og 7 sjøørret
- Romsdal fjordlandskap ----- 15 laks og 14 sjøørret
- Storfjorden fjordlandskap ----- 5 laks og 11 sjøørret
- Søre Sunnmøre fjordlandskap ----- 7 laks og 9 sjøørret

Den høye andelen 5a-bestander og den relativt like geografiske fordelingen av sårbare, reduserte og spesielt hensynskrevende bestander er hovedargumentet for generelt 14 dager senere fiskestart (15.06.) i vårt fylke sammenlignet med den ytre rammen for start gitt i DN's retninglinjer.

Unntak fra dette er bestander med lakseparasitten *G. salaris*. I vårt fylke er det Driva, Litledalselva, Usma, Rauma, Istra, Innfjordelva, Henselva (Isa/Glutra) og Batnfjordelva. I disse elvene er problemstillingen rundt laks nærmest snudd på hodet. Fra sentralt hold er det gitt målsetting om å redusere utvandringen av laksesmolt for å hindre spredning av parasitten. Dette kan oppnås ved å redusere mengden gytefisk. I disse vassdragene følge fisketiden den ytre rammen gitt av DN. Forholdene rundt kraftverket i Litledalselva skiller denne ut og gir den 14 dager utvidet fiske sammenlignet med de andre gyrovassdragene. Dette er imidlertid en innkorting av fisketiden sammenlignet med forskriften av i dag. Vi gjør imidlertid forslag om å videreføre etablerte fisketider i Surna, Eira/Aura og i de rene sjøørretvassdragene på Smøla.

Redskapsbruk følger sentrale forskrifter av 25. 02.2003 om oppgaveplikt og om redskaper som er tillatt benyttet ved fiske etter anadrome laksefisk og forskrift av 20. juni 2003 om åpning for fiske etter anadrome laksefisk. Situasjonen for sjøørretbestanden i Driva opprettholder forbudet mot mark i august.

Møre og Romsdal har vært utsatt for flere episoder med anleggshavari og rømming av store mengder oppdrettsfisk. En episode som vakte stor mediaoppmerksomhet landet rundt var rømmingen av over en halv million laks ved Tustna på Nordmøre i slutten av august 2005. Å etterspore den fulle effekten av en slik episode er vanskelig. Den vil være spredd både i rom og

tid. Det er imidlertid påvist store mengder oppdrettsfisk i elver i den aktuelle regionen på Nordmøre i ettertid. Også i andre deler av fylket påvises rømt oppdrettsfisk. På denne bakgrunnen inneholder forslaget til forskriften en ny paragraf § 4 Fiske etter rømt oppdrettsfisk.

Likeledes er lakselus en høyaktuell problemstilling i vårt fylke. Av den grunn er deler av fylket nå underkastet grundige studier for konkret kartlegging av omfanget. Blant annet er fjordområdene i Romsdal valgt ut som et av områdene i en landsomfattende studie av lakselusforekomst. Inneværende sommer ble undersøkelsene utvidet til også å omfatte deler av fjordområdene på Nordmøre. Rapporter så langt kan melde om store mengder lus. Også fra sportsfisket denne sommeren har det kommet rapporter om stort påslag av lus på fanget fisk.

Norsk Institutt for naturforskning (NINA) sine utregninger av gytebestandsmål (GBM) i vassdrag i Møre og Romsdal representerer viktige data for vurdering av tilstanden i bestandene. GBM er et uttrykk for antallet gytemoden hunnlaks som trengs for å ha en bærekraftig gytebestand. Så langt har NINA foretatt en beregning av GMB i 32 vassdrag i Møre og Romsdal (tabell 2).

Tabell 2. Beregnet gytebestandsmål (GMB) i vassdrag i Møre og Romsdal. Kilde: NINA rapport 226 pluss tilleggsliste.

ELV	GMB (antall hunnlaks)	ELV	GMB (antall hunnlaks)	ELV	GMB (antall hunnlaks)
Ørstaelva	588	Barstadvikelva	69	Tennfjordelva	165
Bondaelva	277	Hareidsvassdraget	185	Hildreelva	6
Strandaelva	163	Vikelva (Bjørke)	54	Tressa	109
Rauma (gyro)	745	Norangdalselva	40	Måna	93
Eira	203	Aureelva	179	Visa	66
Driva (gyro)	799	Velledalselva	202	Oselva (v/ Molde)	469
Surna	967	Korsbrekkelva	40	Sylteelva	254
Åheimselva	246	Stordalselva	201	Hustadelva	222
Oselva (Syvde)	62	Valldalselva	218	Vågsbøelva	202
Fyrdselva	83	Ørskogelva	52	Søya	460
Storelva (Søre Vartdal)	120	Solnørelva	85		

Med bakgrunn i de samme resonneringer og forutsetninger som ligger til grunn for NINA`s utregninger, har vi foretatt en vurdering av mengden gytelaks i en del elver fordelt over hele fylket og sammenlignet om størrelsen på disse gytebestandene harmonerer med GBM. Utregningene er gjort for tre scenarier hvor fangstandeler (beskatning) varierer fra 50-, 40- og til 30 %. Utregningene viste at mange av bestandene kom ut med et gytebestandsmål lavere enn NINA sine anbefalinger om GMB (tabell 3).

Tabell 3. Antall hunner av laks i gytebestanden i elver i Møre og Romsdal høsten 2006 etter 50-, 40- og 30 % beskatning i sportsfisket sammenlignet med NINA sine vurderinger av gytebestandsmål (GMB = antall hunnlaks i gytebestanden for å oppnå en bærekraftig gytebestand).

				% beskatning			GBM	beskatning		
				50	40	30	NINA	50 %	40 %	30 %
	fangst 2006 kg	fangst 2006 # laks	fangst 2006 # hunner	# hunner i gytebest	# hunner i gytebest	# hunner i gytebest	# hunner i gytebest	andel av GBM	andel av GBM	andel av GBM
Åheimsvassdraget	349	175	105	105	157	244	246	0.4	0.6	1.0
Oselva (Syvde)	64	32	19	19	29	45	62	0.3	0.5	0.7
Fyrdselva	201	67	40	40	60	94	83	0.5	0.7	1.1
Ørstaelva	1321	661	396	396	594	925	588	0.7	1.0	1.6
Bondalselva	2244	1122	673	673	1010	1571	277	2.4	3.6	5.7
Strandaelva	1389	695	417	417	625	972	163	2.6	3.8	6.0
Hareidselva	295	148	89	89	133	207	185	0.5	0.7	1.1
Aureelva	139	70	42	42	63	97	179	0.2	0.3	0.5
Valldalselva	907	227	136	136	204	317	218	0.6	0.9	1.5
Ørskogelva	15	8	5	5	7	11	52	0.1	0.1	0.2
Solnørelva	147	74	44	44	66	103	85	0.5	0.8	1.2
Måna	411	103	62	62	92	144	93	0.7	1.0	1.5
Visa	283	94	57	57	85	132	66	0.9	1.3	2.0
Eira	2076	415	249	249	374	581	203	1.2	1.8	2.9
Oelva (Molde)	265	133	80	80	119	186	469	0.2	0.3	0.4
Hustadelva	82	41	25	25	37	57	222	0.1	0.2	0.3
Søya	447	224	134	134	201	313	460	0.3	0.4	0.7
Surma	4736	947	568	568	852	1326	967	0.6	0.9	1.4
							gjsn	0.7	1.1	1.6

Våre utregninger er bare basert på ett års fangstdata og er derfor sårbare for små endringer i forutsetningene. Likevel gir de en pekepinn på mengden gytefisk i elvene om høsten, i dette tilfelle høsten 2006. For alle de 18 elvene sett under ett var gjennomsnittsandelen av GBM på 0.7, 1.1 og 1.6 for de ulike beskatningsforutsetningene.

Faglige vurderinger og utregningene av denne typen tyder på at det står for lite gytefisk i mange elver om høsten til at bestandene er innenfor en bærekraftig livssyklus. Selv om utregningene ovenfor bare tar utgangspunkt i ett år, må man kunne se på forholdene i de nevnte vassdragene som relevant informasjon og en viss pekepinn på situasjonen for de mange vassdrag der GBM så langt ikke er utviklet i vårt fylke. Ut fra opplevelsene i sesongen 2007 er det grunn til å tro at forholdene i gytebestandene ikke er forbedret siden 2006.